

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра общей экологии и методики преподавания биологии**

ПОВРАКОВА
Ирина Александровна

**ПЛОТНОСТЬ ГНЕЗДОВАНИЯ И ОСОБЕННОСТИ
ПРОСТРАНСТВЕННОГО РАСПРЕДЕЛЕНИЯ СОРОКИ
(*PICA PICA* (LINNAEUS, 1758)) В Г. МИНСКЕ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
доктор биологических наук,
доцент В.В. Гричик

Допущена к защите

«_____» _____ 2017 г.

Заведующий кафедрой общей экологии и
методики преподавания биологии
доктор биологических наук, профессор В.В. Гричик

Минск, 2017

РЕФЕРАТ

Дипломная работа с. 39, 9 рис., 4 табл., 43 источника.

СОРОКА, *PICA PICA*, РАСПРОСТРАНЕНИЕ, МЕСТООБИТАНИЯ, ГНЕЗДОВАНИЕ, СИНУРБИЗАЦИЯ.

Объект исследования: сорока (*Pica pica*).

Цель: установить численность и особенности пространственного распределения сороки на территории г. Минска.

Методы исследования: стандартные методы, принятые в орнитологии, количественные учеты птиц с помощью картирования гнездовых территорий на площадках.

Исследования были проведены в 2015–2017 годах. Количественные учеты проведены на учетных площадках в различных районах г. Минска, отличающихся между собой характером застройки. Для анализа особенностей выбора мест для устройства гнезд обработана информация о 124 случаях гнездования сороки.

Сорока является обычным, местами многочисленным гнездящимся видом птиц в условиях города Минска. Плотность гнездования данного вида варьирует от 15 до 56,4 пар/км². Максимальная гнездовая плотность вида наблюдается среди старой многоэтажной застройки. Численность сороки в городе стабильна с тенденцией к возрастанию. Одним из основных факторов, влияющим на распределение данного вида по территории города выступает наличие благоприятных (по возрасту, архитектонике, видовому составу) для устройства гнезд зеленых насаждений.

Для постройки гнезд на территории города сорока использовала 14 видов деревьев и кустарников. Лидирующее положение занимали 5 видов – клен (*Acer* sp.), береза бородавчатая (*Betula pendula*), липа мелколистная (*Tilia cordata*), ясень (*Fraxinus* sp.), каштан конский (*Aesculus hippocastanum*). Высота расположения гнезд сороки варьировала от 4,2 до 22 м, в среднем $11,9 \pm 3,59$ м. Для гнездования выбирались преимущественно средневозрастные деревья.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца с. 39, 9 мал., 4 табл., 43 крыніц.

САРОКА, *PICA PICA*, РАСПАЎСЮДЖВАННЕ,
МЕСЦАПРАЖЫВАННЕ, ГНЕЗДАВАННЕ, СІНУРЫЗАЦЫЯ

Аб'ект даследавання: сарока (*Pica pica*).

Мэта: ўсталяваць колькасць і асаблівасці прасторавага размеркавання сарокі на тэрыторыі горада Мінску.

Метады даследавання: стандартныя метады, прынятыя ў арніталогіі, колькасныя ўлікі птушак з дапамогай карціравання гнездавых тэрыторый на пляцоўках.

Даследаванні былі праведзены ў 2015–2017 гадах. Колькасныя ўлікі праведзены на колькасных пляцоўках у розных раёнах г. Мінску, якія адрозніваюцца паміж сабой характарам забудовы. У агульнай суме апрацаваны дадзеныя аб 124 выпадках гнездавання сарокі.

Сорока з'яўляецца звычайным, месцамі шматлікім відам птушак ва ўмовах горада Мінску. Шчыльнасць гнездавання даннага віду вар'іруе ад 15 да 56,4 пар/км². Максімальная шчыльнасць гнездавання назіраецца сярод старой многапавярховай забудовы. Колькасць сарокі ў горадзе стабільна з тэндэнцыяй к павялічэнню.

Для будавання гнёздаў сарока выкарыстоўваў 14 відаў дрэў і хмызнякоў, аднак большасць гнёздаў прыпадае на 5 відаў – клен (*Acer* sp.), бяроза барадаўчатая (*Betula pendula*), ліпа драбналістая (*Tilia cordata*), ясьень (*Fraxinus* sp.), каштан конскі (*Aesculus hippocastanum*). Вышыня размяшчэння гнёздаў сарокі вар'іравала ад 4,2 да 22 м, ў сярэднім $11,9 \pm 3,59$ м. Для гнездавання выбіраліся пераважна средневозрастныя дрэвы.

ABSTRACT

Graduate work 39 p., 9 fig., 4 tables, 43 sources.

MAGPIE, *PICA PICA*, DISTRIBUTION, NESTING, BIOTOPE, SINURBIZATION.

The object of study: the magpie (*Pica pica*).

Objective: To determine the numbers and the features of the spatial distribution of magpie in Minsk.

Methods: standard methods adopted in ornithology, quantitative surveys of birds using the mapping nesting areas at the plots.

Studies were carried out in 2015–2017. Quantitative surveys conducted in plots in different sites of Minsk. The total amount of processed information on 124 cases of nesting magpie.

Magpie is a common and even numerous in some places nesting species in Minsk. The nesting density varied from 15 to 56,4 pair/km². The highest nesting density was observed in plantations in the yards of old multi-storeyed buildings. The numbers of magpie are stable in Minsk. Magpie use for nesting 14 species of trees and shrubs, but most nests were arranged on the *Acer* sp., *Betula pendula*, *Tilia cordata*, *Fraxinus* sp. and *Aesculus hippocastanum*. The high of nest varied from 4,2 to 22 m, in medium $11,9 \pm 3,59$ m.